

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระราชยาเจ้าดารารัศมีเพื่อส่งเสริมความ
เป็นอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนดาราวิทยาลัย

The Development of a Local Curriculum on Princess Dara Rasamee to Promote Dara
Academy Identity for Secondary School Students, Dara Academy

อัญพัชญ์ สัมมาเกษมพัฒน์ (Aunyapat Summakasempat)¹ จารุณี มณีกุล (Jarunee Maneekul)²

ชรินทร์ มั่งคั่ง (Charin Mangkhang)³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องพระราชยาเจ้าดารารัศมี ให้สอดคล้องกับความเป็นอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา และ (2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องพระราชยาเจ้าดารารัศมี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 46 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามความต้องการของผู้เรียน แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรท้องถิ่น แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t - test ผลการวิจัยพบว่า (1) หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องพระราชยาเจ้าดารารัศมี ประกอบด้วย หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร อัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โครงสร้างของหลักสูตร แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29, S.D = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสาระการเรียนรู้ และเนื้อหา มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการ เจตคติของผู้เรียน และด้านเจตคติต่อท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.87 (2) ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระราชยาเจ้าดารารัศมี เพื่อส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 92.39 ซึ่งประกอบด้วยด้านสุขภาพเลิศ ปัญญาล้ำ คุณธรรมเยี่ยม

คำสำคัญ หลักสูตรท้องถิ่น พระราชยาเจ้าดารารัศมี อัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษา

¹นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ krapao_55@hotmail0com

²รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรการสอนและการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
jarunee.maneekul@gmail.com

³รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรการสอนและการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ charinm@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Abstract

This research aims (1) to develop a local curriculum on Princess Dara Rasamee to promote Dara Academy identities for secondary school students (2) to study the result of implementing the local curriculum on Dara Rasamee to promote Dara Academy identities for secondary school students. The sample group used in this research was 46 students from Mathayom 4/2. The instruments used in this research consisted of a student's need survey, an interview on students' opinions, the evaluation form of properness and the concordance of the local curriculum, learning management plan, student' academic proficiency test, activity evaluation form, and a questionnaire on students' opinions towards the local curriculum. Percentage, average, standard deviation, and T-Test were implemented to analyze the data. Action research consisting of four steps which are to plan, to do, to check and to act (PDCA) was conducted. According to the analysis, it has been illustrated that (1) the local curriculum on Princess Dara Rasamee composing of principles, goals, Dara Academy identities, learning standards and indicators, curriculum structure, learning activities and materials / learning resources and evaluation. The suitability of the curriculum is in the high level with 4.29 average score. When considered each aspect, it has been discovered that the aspect of strand and contents is in the highest level. The subordinate aspects are materials and learning resources, process, attitude of the learners and attitude towards local which are in the high level with 0.87 Index of Item Objective Congruence (IOC). (2) According to results of implementing the local curriculum on Princess Dara Rasamee to promote Dara Academy identities for secondary school students, it has been demonstrated that students possess the overall score of Dara Academy identities in the high level accounting for 92.39%. The identities comprise good health, sound knowledge, and excellent morals.

Keywords: Local curriculum, The Princess Dara Rasmi, Identities of Dara Academy, Secondary School

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

หลักสูตรท้องถิ่น ได้รับการผลักดันให้มีบทบาทในระบบการจัดการศึกษาของไทย มาเป็นเวลานานนับสิบปี ตั้งแต่ในหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร จนกระทั่งในปัจจุบันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ยังคงเน้นให้สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กำหนดให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระหลักสูตรเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อศึกษาต่อในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และกำหนดให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากสาเหตุหลายประการ นักการศึกษาของไทยหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่า สาเหตุที่ต้องมีหลักสูตรท้องถิ่น เพราะการจัดการศึกษาที่ผ่านมาเป็นแนวทางการพัฒนาของประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นส่วนใหญ่ วิชาความรู้ต่างๆ ที่จัดให้เรียนกันนั้น จึงค่อนข้างโน้มเอียงไปในลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตในสังคมชุมชนเมือง โดยมีการประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพการดำรงชีวิตในชุมชนค่อนข้างน้อย ประกอบกับเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จนท้องถิ่นและชุมชนปรับตัวตามไม่ทัน ส่งผลให้เป็นปัญหาของชุมชนชนบททั้งในด้านเศรษฐกิจ สภาพสังคม และวัฒนธรรม ความเป็นอยู่สิ่งแวดล้อม ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปในเชิงลบค่อนข้างมาก ปัญหาต่างๆ ดังกล่าวน่าจะผ่อนคลายลงบ้างหากมีความคำนึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น และมีกระบวนการพัฒนาที่เฉพาะเจาะจงสำหรับแต่ละท้องถิ่น หากยังเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมกันกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นของตนด้วยแล้ว ก็ยังสามารถแก้ปัญหาได้มากขึ้น (นิคม ชมพูลง, 2545, น. 90)

หากเอ่ยนามวีรสตรีผู้เปลี่ยนวิถีโลก นามของ พระราชชายาเจ้าดารารัศมี คงเป็นวีรสตรีท่านหนึ่งที่ถูกจารึกชื่อไว้ เพราะเป็นวีรสตรีท่านหนึ่งที่เป็นผู้เชื่อมโยงแผ่นดินล้านนาและสยามประเทศให้เป็นหนึ่งเดียว พระราชชายาเจ้าดารารัศมี เจ้าหญิงแห่งราชวงศ์ฝ่ายเหนือผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการรวมล้านนาเข้ากับสยาม เจ้าหญิงผู้มีความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ล้านนาด้วยพระอัจฉริยภาพของพระองค์ผู้ทรงพลิกฟื้นศิลปวัฒนธรรมแห่งแผ่นดินล้านนา เจ้าหญิงผู้เสด็จลงมาถวายตัวแด่สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ด้วยเหตุทางการเมือง ก่อเกิดเป็นตำนานรักอันยิ่งใหญ่ระหว่างสองราชวงศ์ แต่ในกลับกันบริบททางการศึกษาในแบบเรียนหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการกลับไม่มีวีรสตรีนามว่า “ดารารัศมี” ปรากฏในแบบเรียนให้ลูกหลานได้เรียนรู้ถึงบทบาทของพระราชชายาเจ้าดารารัศมีผู้ซึ่งมีคุณูปการแก่ชาวล้านนาเป็นอเนกประการ ทั้งทางด้านพระศาสนา ด้านการศึกษาและสังคม ด้านการเกษตร ด้านศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนพระชนม์ชีพของพระองค์ท่าน และที่สำคัญอย่างยิ่งทรงเป็นศูนย์รวมความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้านายฝ่ายเหนือและเจ้านายในพระราชวงศ์จักรีมาโดยตลอด จนกระทั่งสิ้นพระชนม์ชีพ (วงศ์ศักดิ์ ฌ เชียงใหม่, 2552, น.14)

พระราชชายาเจ้าดารารัศมี ทรงเป็น “ครู” ผู้ให้กำเนิดและอุปถัมภ์การศึกษาแก่ยุวชนในดินแดนล้านนา ด้วยสายพระเนตรอันยาวไกลของพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ที่ทรงเห็นว่า ความรู้คืออาวุธทางปัญญา โรงเรียนคาราวิทยาลัย จึงกลายเป็นโรงเรียนสตรีแห่งแรกของภาคเหนือ ก่อตั้งโดย นางโซเฟีย บรัดเลย์ แมคกิลวารี มิชชันนารีชาวอเมริกัน โดยเปิดสอนวิชาการเย็บปักถักร้อย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาดนตรี และคริสต์จริยธรรม ในปีพุทธศักราช 2431 ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนำพระนามของพระราชชายาเจ้า

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

ดาราภิรมย์ พระราชทานเป็นนามโรงเรียนชื่อว่า “โรงเรียนพระราชายา” และพระราชายาเจ้าดารารัศมีทรงรับเป็นองค์อุปถัมภ์โรงเรียน ต่อมาในปีพุทธศักราช 2466 ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็น “โรงเรียนดาราวิทยาลัย”

ความเป็นท้องถิ่นชุมชนของไทยมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวมีความอุดมสมบูรณ์ทุกภูมิภาคทั่วไปได้ หากการจัดการศึกษาจัดให้ทุกคนรักหวงแหน ทรัพยากรในท้องถิ่น รู้จักอนุรักษ์ และพัฒนาที่จะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าได้ ปัจจุบันนี้กระแสโลกกำลังให้ความสำคัญกับความเป็นชุมชนท้องถิ่น สารการเรียนรู้ท้องถิ่น จะเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องปลูกฝังพัฒนาให้เยาวชนเกิดสำนึกรักท้องถิ่น รักบ้านเกิด รักภูมิภาคของตน และรักประเทศของตนในที่สุด ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับความเป็นชุมชนและท้องถิ่น

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระราชายาเจ้าดารารัศมี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มุ่งพัฒนาให้นักเรียนเกิดความรู้ ทักษะความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชายาเจ้าดารารัศมีซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในท้องถิ่น เพื่อนำความรู้เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของพระราชายาเจ้าดารารัศมีในด้านต่างๆ ที่มีคุณูปการต่อสังคมล้านนามาเชื่อมโยงกับสภาพปัจจุบัน จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระราชายาเจ้าดารารัศมี ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนโรงเรียนดาราวิทยาลัย มีความสนใจที่จะนำหลักสูตรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยให้ผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ หรือปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นพร้อมกันและยังเป็นการแก้ไขปัญหาการละเลยชุมชน ท้องถิ่นของเยาวชน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของบุคคลสำคัญในท้องถิ่น และเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ให้ท้องถิ่นได้มีโอกาสจัดการศึกษาเพื่อให้ความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการได้ อีกทั้งเพื่อเป็นการตระหนักถึงความเป็นตัวตนอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยในด้านสุขภาพเลิศ ปัญญาล้ำ และด้านคุณธรรมเยี่ยม ให้สมกับชื่อโรงเรียนดาราวิทยาลัยเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระราชายาเจ้าดารารัศมี เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระราชายาเจ้าดารารัศมี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เพื่อส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) ประชากรที่ใช้วิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 140 คน ครู 2 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 2 คน ตัวแทนชุมชน 2 คน รวม 146 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 46 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามความต้องการของผู้เรียน แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรท้องถิ่น แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ใช้ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (PDCA) ได้ผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ขั้นตอนที่ 1 (Plan) : วางแผนการดำเนินงาน

ผู้วิจัยสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระราชชายาเจ้าดารารัศมี โดยยึดตามแนวคิดของTaba (1962,pp425) ที่ให้ความเห็นว่า หลักสูตรทุกรูปแบบนั้น ควรประกอบด้วย จุดประสงค์ (Objectives) เนื้อหาวิชา (Subject Matter) วิธีสอนและการจัดดำเนินการ (Methods and Organization) และการประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation) จากนั้นผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ด้วยการสร้างแบบสอบถามความต้องการของผู้เรียน และแบบสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรที่กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคมได้ การจัดการศึกษาที่ดีจึงควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพชีวิตและสังคมของผู้เรียนซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การเลือกเนื้อหาวิชา และประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมี พัฒนาการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรพื้นฐาน จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อสร้าง หลักสูตรท้องถิ่น ที่ประกอบด้วย หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร อัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โครงสร้างของหลักสูตร แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลสร้างเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบการเรียนรู้ แบบวัดผลการเรียนรู้ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2(Do) : ปฏิบัติตามแผน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 7 แผน ผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรม ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2559 – 16 พฤษภาคม 2559 รวมทั้งสิ้น 20 ชั่วโมง ซึ่งมีองค์ประกอบแผนการจัดการ เรียนรู้ คือ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการวัดประเมินผล (ดังตารางที่ 1) ซึ่งในแต่ละแผนจะสะท้อนอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยในแต่ละด้านที่ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้และการทำผลงานนักเรียน ระหว่างที่ปฏิบัติกิจกรรม ผู้วิจัยได้บันทึกผลหลัง การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 แสดงแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระราชยา เจ้านครศรีธรรมราช
 เพื่อส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์มหาวิทยาลัย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
 โรงเรียนดาราวิทยาลัย

แผนการ เรียนรู้	เรื่อง	เวลา (ชั่วโมง)	ส่งเสริม อัตลักษณ์	ผลงานเด่นของนักเรียน
1	ภูมิหลังดาราธรรม	3	ปัญญาล้ำ	นิทรรศการ “ดาราธรรม”
2	เลื่อมใสพระศาสนา พระราชยาเจ้านคร ศรีธรรม	2	คุณธรรมเยี่ยม	- การต้นคุณธรรม หัวข้อ “แบบอย่าง คุณธรรมดาราธรรม”
3	ใฝ่เพียรพัฒนา การศึกษา ล้านนาไทย	3	ปัญญาล้ำ	การ์ดภาพ “My Impressive School”
4	ขัตติยนาถ ศรีเกษตร	3	สุขภาพเลิศ	แผ่นพับ “กายและจิตดี ขึ้นชีวิตมีสุข”
5	พลานามัยก้าวหน้า นำสาธิตสุข	2	สุขภาพเลิศ	แต่งคำขวัญพร้อมวาดภาพประกอบ เรื่องผลงานการแพทย์ของพระราช ยาเจ้านครศรีธรรม
6	กุลสตรี ศรีล้านนา	3	คุณธรรมเยี่ยม	กิจกรรมบูรณาการ “เรียนรู้วิถี ปราชญ์ ศาสตร์งานศิลป์”
7	คุณูปการดาราธรรม	4	สุขภาพเลิศ ปัญญาล้ำ คุณธรรมเยี่ยม	-แผนผังความคิด “อัตลักษณ์แห่ง ดารา พระราชยาทรงนำ” -ละครประวัติศาสตร์ “พระราชยา เจ้านครศรีธรรม”
รวม		20	ชั่วโมง	

ขั้นตอนที่ 3 (Check) : ตรวจสอบผลการปฏิบัติตามแผน

ผู้วิจัยวัดผลประเมินผลโดยใช้วิธีทดสอบก่อนเรียนและดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน จากนั้นทำการสอบหลังเรียน โดยเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดการเรียนรู้ ซึ่งมีคะแนนเต็ม 40 คะแนน พบว่า ผลการเรียนรู้หลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าผลการเรียนรู้ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการเรียนรู้อยู่ที่ 78.73 อยู่ในระดับดี โดยวัดจากแบบประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียน มีคะแนนเฉลี่ยอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยโดยรวมร้อยละ 92.39 อยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพเลิศ คิดเป็นร้อยละ 93.75 ด้านปัญญาล้ำ คิดเป็นร้อยละ 92.39 ด้านคุณธรรมเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 91.03 ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ขั้นตอนที่ 4 (Act) : วิเคราะห์ผลที่ได้กับผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้วยการให้ผู้เรียนสังเคราะห์ความรู้เรื่องอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร โดยที่นักเรียนสะท้อนคิดออกมาในรูปแบบแผนผังความคิด จากนั้นผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง พระราชยาเจ้าดารารัศมี เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย พบว่า โดยภาพรวมเห็นด้วยระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42, S.D = 0.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านครูผู้สอนและด้านเนื้อหา มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการวัดประเมินผล อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระราชยาเจ้าดารารัศมี เพื่อส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย ระดับชั้นมัธยมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนดาราวิทยาลัย ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระราชยาเจ้าดารารัศมี เพื่อส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน โดยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนให้มีทักษะกระบวนการอ่านสอดคล้องกับทักษะการคิดอย่างรู้ตัวว่าตนว่าคิดอะไร มีวิธีคิดอย่างไร สามารถตรวจสอบความคิดของตนเองได้ และสามารถปรับเปลี่ยนกลวิธีการคิดของตนเองได้ โดยผู้เรียนจะได้รับการฝึกให้ตระหนักในกระบวนการทำความเข้าใจตนเอง มีการวางแผน ตั้งจุดมุ่งหมาย ตรวจสอบความเข้าใจ มีการจัดระบบข้อมูลเพื่อนำมาใช้ภายหลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปรากฏในเครื่องมือตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย ด้านสุขภาพเลิศ ปัญญาล้ำ และคุณธรรมเยี่ยม ปรากฏผลดังนี้

1.1 หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระราชยาเจ้าดารารัศมี ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร อัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โครงสร้างของหลักสูตร แนวการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ความเหมาะสมของหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.29, S.D = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่า ด้านสาระการเรียนรู้ และเนื้อหา มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ทักษะกระบวนการ เจตคติของผู้เรียน และด้านเจตคติต่อท้องถิ่น ตามลำดับ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 7 แผน ซึ่งในแต่ละแผนแสดงอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยทั้ง 3 ด้าน คือ สุขภาพเลิศ ปัญญาล้ำ คุณธรรมเยี่ยม ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ภูมิหลังดารารัศมี แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ใฝ่เพียรพัฒนา การศึกษาล้านนาไทย สะท้อนอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยด้านปัญญาล้ำ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เลื่อมใสพระศาสนา พระราชยาเจ้าดารารัศมี แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 กุลสตรีศรีล้านนา สะท้อนอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยด้านคุณธรรมเยี่ยม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ขัตติยาริ ศรีเกษตรา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 พลานามัย ก้าวล้ำ นำสาธารณสุข สะท้อนอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยด้านสุขภาพเลิศ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 คุณูปการ ดารารัศมี สะท้อนอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพเลิศ ปัญญาล้ำ และคุณธรรมเยี่ยม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีองค์ประกอบคือ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการวัดประเมินผล พบว่า ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ย 3.85 คือระดับมาก

1.2 ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระราชยาเจ้าดารารัศมี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย สรุปผลได้ดังนี้

ผลการดำเนินใช้หลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผลการเรียนรู้หลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าผลการเรียนรูีก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระราชยาเจ้าดารารัศมี เพื่อส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการเรียนรู้ทางการเรียนอยู่ที่ 78.73 อยู่ในระดับดีโดยวัดจากแบบประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างการเรียนรู้ คะแนนอัตลักษณ์โดยรวมร้อยละ 92.39 อยู่ในระดับดีมาก และมีค่าเฉลี่ยอัตลักษณ์ในแต่ละด้านคือ ด้านสุขภาพเลิศ ร้อยละ 93.75 ด้านปัญญาล้ำ ร้อยละ 92.39 และด้านคุณธรรมเยี่ยม ร้อยละ 91.03

ผลความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระราชยาเจ้าดารารัศมี เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนดาราวิทยาลัย โดยภาพรวมเห็นด้วยระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.42, S.D = 0.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่า ด้านครูผู้สอนและด้านเนื้อหา มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้มี และด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

การอภิปรายผล

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระราชยาเจ้าดารารัศมี เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย

ผลการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง พระราชยาเจ้าดารารัศมี ประกอบด้วย แบบสอบถามความต้องการของผู้เรียน แบบสัมภาษณ์ หลักสูตรท้องถิ่น แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ แบบประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม แบบประเมินอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามความต้องการของผู้เรียนและแบบสัมภาษณ์ มาเป็นข้อมูลประกอบในการสร้างหลักสูตร และประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งได้พิจารณา ความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรท้องถิ่น พบว่า องค์ประกอบหลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสาระการเรียนรู้ และเนื้อหา มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ทักษะกระบวนการ เจตคติของผู้เรียน และด้านเจตคติต่อท้องถิ่น ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาความสอดคล้ององค์ประกอบของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ ผลสรุปว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.87 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้สอดคล้องกับ Zais (1976, pp 346) ที่กล่าวถึงการสร้างหลักสูตรโดยใช้ความสนใจความต้องการของผู้เรียน ครูผู้สอน ประชาชน ผู้ปกครองเป็นเครื่องมือในการสามารถกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรได้ นับว่าเป็นการให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่เกิดความสุขสนุกสนานในการเรียน และมีความก้าวหน้าทางการเรียน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของวิฑูร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Wither (2000,pp61) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถาบันการศึกษา YVLE พบว่าโรงเรียนมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตรว่าปรัชญาหลักสูตรทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำให้เด็กเกิดความคิดการใช้ประสาทสัมผัสทุกส่วนของเด็กกับสิ่งแวดล้อม และนักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชน

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่นในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้เรื่อง ลือนามพระราชชายา เลอค่าเจ้าดารารัศมี ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 7 แผนการจัดการเรียนรู้ และในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จะแสดงอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยในแต่ละด้าน ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ภูมิหลังดารารัศมี สะท้อนอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยด้านปัญญาล้ำ ใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบทศศึกษา ผลงานเด่นของนักเรียนในกิจกรรมนี้คือ นิทรรศการดารารัศมี แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เลื่อมใสพระศาสนา พระราชชายาเจ้าดารารัศมี สะท้อนอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยด้านคุณธรรมเยี่ยม ใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบสืบค้นและระดมพลังสมอง (Brainstorming) ผลงานเด่นของนักเรียนในกิจกรรมนี้คือ การตูนคุณธรรม หัวข้อ “แบบอย่างคุณธรรมดารารัศมี” และแผนที่แสดงวัดในพระอุปถัมภ์เจ้าดารารัศมี แผนการจัดการเรียนรู้ที่3 ใฝ่เพียรพัฒนา การศึกษาล้านนาไทย สะท้อนอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยด้านปัญญาล้ำ ใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบแรลลี่เพื่อการเรียนรู้ (Learning by Rally) ผลงานเด่นของนักเรียนในกิจกรรมนี้คือ การ์ดภาพ “My Impressive School” แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ดิยนารี ศรีเกษตรรา สะท้อนอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยด้านสุขภาพเลิศ ใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ(Practice) ผลงานเด่นของนักเรียนในกิจกรรมนี้คือ แผ่นพับ “กายและจิตดี ชื่นชีวิมีความสุข” แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 พละนามัยก้าวล้ำ นำสาธารณสุข สะท้อนอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยด้าน สุขภาพเลิศ ใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัย (Inductive Method) ผลงานเด่นของนักเรียนในกิจกรรมนี้คือ แต่งคำขวัญพร้อมวาดภาพประกอบเรื่องผลงานการแพทย์ของพระราชชายาเจ้าดารารัศมี แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 กุลสตรี ศรีล้านนา สะท้อนอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยด้าน คุณธรรมเยี่ยม ใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต (Demonstration Method) ผลงานเด่นของนักเรียนในกิจกรรมนี้คือ กิจกรรมบูรณาการ “เรียนรู้วิถีปราชญ์ ศาสตร์งานศิลป์” แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 คุณูปการ ดารารัศมี สะท้อนอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยด้าน สุขภาพเลิศ ปัญญาล้ำ คุณธรรมเยี่ยม ใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ระดมพลังสมอง (Brainstorming) และลงมือปฏิบัติ (Practice) ผลงานเด่นของนักเรียนในกิจกรรมนี้คือ แผ่นผังความคิด “อัตลักษณ์แห่งดารา พระราชชายาทรงนำ” และละครประวัติศาสตร์ “พระราชชายาเจ้าดารารัศมี”

2. ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระราชชายาเจ้าดารารัศมี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย พบว่า หลักสูตรส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยจากการที่นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านแผนการจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม 92.39 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก หากพิจารณารายด้านพบว่า อัตลักษณ์ “ด้านสุขภาพเลิศ” มีผลคะแนนการประเมินอัตลักษณ์คิดเป็นร้อยละ 93.75 อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งจัดอยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ขัตติยาริ ศรีเกษตรรา และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง พละนามัย ก้าวล้ำนำสาธารณสุข โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม ใช้เทคนิคการตั้งคำถาม มีการฝึกปฏิบัติ เน้นทักษะการคิดสังเคราะห์ในการนำความรู้มาสร้างสรรค์ผลงานใหม่ และสะท้อนแนวคิดด้วยการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

พูดอภิปราย จึงทำให้ผู้เรียนเกิดอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยในด้านสุขภาพเลิศ คือ ผู้เรียนมีองค์ความรู้ด้านสุขภาพและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดูแลสุขภาพ สามารถแสดงบทบาทในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมได้

อัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย “ด้านปัญญาล้ำ” มีผลคะแนนการประเมินอัตลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 92.39 อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งจัดอยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ภูมิหลังดาราจารย์ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ฝ่าพิภพพัฒนา การศึกษาล้านนาไทย โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการวิธีทางประวัติศาสตร์ ใช้เทคนิคการสอนแบบ KWL มีการศึกษาตามแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่ในท้องถิ่น การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาการประยุกต์ใช้โปรแกรม Google app ในกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนการจัดป้ายนิเทศและนำเสนอผลงานเป็นภาษาอังกฤษ จึงทำให้ผู้เรียนเกิดอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยในด้านปัญญาล้ำ โดยที่ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน ภายนอกโรงเรียน และสามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม มีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบจากสิ่งที่ได้เรียนรู้สรุปเป็นองค์ความรู้แลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

อัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยด้าน “คุณธรรมเยี่ยม” มีผลคะแนนการประเมินอัตลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 91.03 อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งจัดอยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เลื่อมใสพระศาสนา พระราชาเจ้าดาราจารย์ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง กุลสตรี ศรีล้านนา โดยมีการจัดกิจกรรมผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีการศึกษาความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน ฝึกกระบวนการวิธีทางประวัติศาสตร์ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม สนับสนุนให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีในการสืบค้น และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการในการดำเนินกิจกรรมและเผยแพร่ผลงานของนักเรียน มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น นำเสนองานเป็นภาษาอังกฤษ จึงทำให้ผู้เรียนเกิดอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัยในด้านคุณธรรมเยี่ยม คือผู้เรียนอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้านกำลังกาย กำลังใจ กำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน และเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระราชาเจ้าดาราจารย์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย พบว่า นักเรียนเกิดองค์ความรู้ในอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย และผู้เรียนเกิดความเข้าใจในตัวตนของโรงเรียน รู้ในสิ่งที่โรงเรียนเป็นอยู่และสิ่งที่โรงเรียนกำลังทำโดยผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดแทรกเรื่องอัตลักษณ์ของโรงเรียนโดยผ่านเรื่องราวของพระราชาเจ้าดาราจารย์ และเมื่อพิจารณาคะแนนค่าเฉลี่ยอัตลักษณ์ดาราวิทยาลัย ด้านสุขภาพเลิศ ด้านปัญญาล้ำและด้านคุณธรรมเยี่ยม พบว่า คะแนนค่าเฉลี่ยของอัตลักษณ์ด้านคุณธรรมเยี่ยมมีคะแนนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียนในการมองเห็นคุณค่าของการมีศีลธรรมและจริยธรรมในด้านต่างๆ ตลอดจนสร้างทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมที่ดีงาม จากผลที่เกิดขึ้นทำให้ผู้วิจัยต้องนำไปพัฒนาอัตลักษณ์ด้านคุณธรรมเยี่ยมให้ต่อเนื่องมากขึ้น ดังที่ อดิศร จันทร์สุข (2548, น. 1) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องมุ่งสู่การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คือ การเน้นวิถีชีวิตของเด็ก ตั้งแต่เรื่องการกิน อยู่ ดู ฟัง ไปจนกระทั่งเรื่องการพัฒนาทักษะทั้งในการด้านการใช้ร่างกาย การคิด การกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ เพื่อให้เด็กตระหนักต่อความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับโลกรอบตัว ทั้งนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

ครูหรือผู้สนใจที่ต้องการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก จำเป็นจะต้องศึกษาแนวคิดสำคัญของคุณธรรมเหล่านั้นให้เข้าใจอย่างแท้จริง คำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก และความสนใจในการเรียนรู้ของเด็กที่แตกต่างกันออกไปตามพื้นฐานของเด็กและสภาพแวดล้อมรอบตัวเป็นสำคัญ แล้วจึงนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับบริบทหรือหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียน ครูจะต้องระลึกอยู่เสมอว่า ตนในฐานะกัลยาณมิตรของเด็ก ถือเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งจำเป็นต้องฝึกหัดขัดเกลาตนเอง เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งฝึกฝนพิจารณาใคร่ครวญถึงคุณค่าแท้ของคุณธรรมที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็กอย่างแท้จริง จึงจะสามารถนำกระบวนการดังกล่าวไปใช้อย่างได้ผล นอกจากนี้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระราชชายาเจ้าดารารัศมียังส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้ความสามารถและทักษะในด้านต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบหลักสูตร เพื่อทำการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ตรง เช่น การไปทัศนศึกษาในแหล่งเรียนรู้ของท้องถิ่น การไปสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน ในชุมชนของตนเอง จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกในท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น
2. จัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีความรัก ความภูมิใจ เข้าใจประวัติความเป็นมาของบุคคลสำคัญควรจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว ในชุมชนหรือหมู่บ้าน ถิ่นที่อยู่อาศัย แล้วสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน
3. การใช้สื่อการเรียนการสอน ควรใช้สื่อที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น รู้จักใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนให้ความสำคัญกับเอกลักษณ์ท้องถิ่น โดยการประสานงานกับชุมชน วิทยากร ปราชญ์ชาวบ้านและประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น บูรณาการร่วมกับวิชาอื่นๆ และควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในทุกระดับชั้น
2. ควรมีการศึกษาวิจัย องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาหลักสูตรด้านท้องถิ่น
3. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญา ประเพณี ผ้า การแสดง ในสมัยพระราชชายาเจ้าดารารัศมี

เอกสารอ้างอิง

- นิคม ชมพุดวง. (2545). *วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา*.
มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์
- วงศ์ศักดิ์ ณ เชียงใหม่. (2552). *เจ้าหลวงเชียงใหม่*. กรุงเทพฯ. อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

- อดิสร จันทรสุษ. (2548). รายงานการวิจัยการปลูกฝังคุณธรรมในเด็กปฐมวัยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ของแกนนำโรงเรียนวิถีพุทธ. โครงการวิจัยภายใต้ทุนสนับสนุนจากศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace & World.
- Wither, Sarah E. (2000). *Local Curriculum Development and Place – Based Education*.
Dissertation Abstracts International. 61(6): 2176-A; December.
- Zais, Robert (1976). *Curriculum: Principles and Foundations*. New York: Harper & ROW, Publishers.